

SETMANARI CATALA
10 CENTIMS lo número

Teresa Mariani

Célebre actriu italiana

De dijous à dijous

AHIR Y AVUY

Què s' han fet lo Sr. Nicolau, lo Sr. Matias, lo Sr. Pau y 'l Sr. Geroni, y altres y altres honrats industrials qu' en la diada d' avuy, sino de sas casillas, era l' únich día del any que sortían de sas botigas?

¿Ahont han passat las estrambóticas levitas y 'ls barrets més estrambótichs encare, que pera anar á seguir monuments ab tanta gravetat lluhían?

¿Y què s' han fet las virtuosas mullers d' aquets honrats industrials que dirigintlos miradas de satisfacció, anavan al seu costat tan orgullosas com si acompanyessin la custodia?

¿Y què s' han fet los mirinyachs y las mantellinas *interminables* que formavan part de la indumentaria d' aqueixas virtuosas botigueras?

¡Pena causa 'l dirho!: Ells y ellas, uns y altres han desaparecut per no tornar tal vegada.

Los antichs Nicolaus, Matias, Paus y Geronis, ja no existeixen.

Las antigas Tuyas, Catarinas, Quiterias y Sinforosas, no 's troban ja en lo món dels vius.

Aquells célebres barrets de copa, levitas, mirinyachs y mantellinas, han anat á parar á casa 'l drapayre ó als cuartos dels actors cómichs y característics.

Avuy també aném á seguir los monuments; pero per nosaltres no s' ha fet aquella solemnitat que sabían imprimir á tots los seus actes los nostres pares.

Avuy ningú guarda la levita y barret del día de son casori; qui mes, qui menos, vesteix á la última moda.

Avuy qui no porta un trajo ben escayent y costós y un barret y unas botas ben flimants, se veu despreciat per totas bandes y s' exposa á que prenentlo per un picaportas, qualsevol li allargui una moneda de cinch cèntims.

A cada pas, sentim dirho: Avuy mes que del talent y la honradesa, 's fa cas de la rob; y per portar un vestit, segons l' últim figurí, hi ha persona que no menja calent de quinze días. ¡Lo mèrit ja no está en los homes, sino en los drapets que lluhien! ¡Y visca 'l progrés!..

Napoleón deya que 'ls homes havían de pudir á... tabaco; nosaltres preterim fer pudor d' essencia de violetas, sense qu' hagi lograt modificarnos la *regeneració* d' en Silvela.

Pe 'ls nostres pares aquellas prendas de vestir, que casi may podían salvarse dels efectes destructors dels pols y de las arnas, tenian lo mateix valor que per lo guerrero vell, la bandera plena d' estreps y deslluhida, que l' ha portat cent vegadas á la victoria.

Aquells barrets de copa del tamanyo d' una torra, recordavan als nostres papás, aquell dia felís en que van donar son nom á la dona estimada, seguit d' aquell a nit, nit incomparable, deliciosa... ¡girém tull!

Aquellas mantellinas ab honors de llenzol ó cortina, recordavan á las nostres mamás, lo goig ab que després d' unas relacions, generalment llarguetas, sentían lo «sí, pare» de llabis del seu currutaco.

Pero, ara, ja no succeheix alló de que *cualquier tiempo pasado fué mejor*; los casaments, salvo honrosas excepciones, son de conveniencia, y com que marits y mollas, per tal motiu, avants d' un trimestre de casats, ja s' han tirat los trastos pe 'l cap, resulta que si recordan lo día de la boda, es sols pera malehirlo.

Com se troban á faltar en aquesta diada las venerables figuras dels Nicolaus, Matias, Paus, Geronis, Tuyas, Catarinas, Quiterias y Sinforosas.

Ells, vestían ridículament y no estavan al *tanto* de la política europea; pero quan convenía sabían deixar la mitja cana pera empunyar un fusell, y defensar al peu d' ura barricada l' estimada llibertat; y ellas no coneixían lo francés ni sabían tocar lo piano; pero en cambi tenían los plats nets y la casa endresada.

¡Quina falta fa un' altra generació com aquella! Parlant d' aquells virtuosos y senzills visitadors de monuments me venen al pensament los boers, tal vegada perque son president Krüger, se diu que fa un remat d' anys que fa la vida *á la xocolatera* ab que cubreix sa venerable testa.

Ell, ab un barret connós y passat de moda, ha format un poble senzill y valent y ha compartit ab sos germans de patria totas las victorias y derrotas; tal vegada si hagués portat un barret sortint de la capsa, fent de patró Aranya, com tants y tants que tallan cupó, hauria embarcat y s' hauria quedat en terra. Per manar bé, donchs, no 's necessita bon barret, sino bon cap, y ademés un cor y una vergonya de que molts careixen.

Lo president Krüger ab son poble, un poble sá y enérgich y lliure de preocupacions ridículas, ha posat á parir á una nació poderosa, la que no podrá dir blat, fins qu' al tingui al sach y ben lligat.

Los nostres pares, sense ser tan escrupulosos per la moda com nosaltres, havían posat á parir al Govern mes de quatre vegadas.

Ells cridavan: «¡Visca la llibertat!», nosaltres sols som bons per cridar: «¡Visca la Pepa!»

Si no fos, perque nosaltres mateixos al girar la vista enrera, dihèm qu' hem progressat tant, ningú ho creuria.

PIERROT DE LA TOMASA.

LA CANSO DEL BARBER

Los barbers tenen la vida
regalada y divertida,
may s' esbullan los seus plans,
molt lleugera tenen l' eyna,
sols dos días tenen feyna
y cinch dias de descans.

Aixís gosan
y reposan.
¡Quina vid ! ls barbers ray...
(Aixó contan
y aixó cantan
los qui no han afeytat may.)

Pal barber tot es ganancia,
per poch rals té en abundancia
polvos, pintas, oli y gas;
y 'ls cabells dels caps qu' artana
crech que 'ls ven en lloch de llana
per refé algún matalás.

El prospera
y fa carrera,
ab aquest ofici ray..
(Aixó contan
y aixó cantan
los qui no han afeytat may.)

Lo fumar no deixa corra,
tot sovint fa alguna gorra,
ni petaca vol comprá;
y 'l veureu tot fent lo maco
com afayta de tabaco
á n' al pobre parroquiá

De gorrero
ja vol serho,
no 's sofoca, per xó ray...

(Aixó contan
y aixó cantan
los qui no han afeytat may.)

Quan á casa s' encaparra,
ne despenja la guitarra
y disfruta ab lo seu só;
y quan surt de casa seva
tant de nit com quan se lleva
va vestit com un se jó.

Té una vida
divertida;
ja ho tinch dit, lo barber ray...
(Aixó contan
y aixó cantan
los qui no han afeytat may.)

Lo que contan es mentida,
molt do'enta n' es la vida
del barber puig may te pau;
quan los altres ne fan festa
ell ab la navaja llesta
es dels altres un esclau;

y 'l carrega
per mes pega
qu' á cap broma pot anar;
que en tot sempre
troba trabas
qui ha de viure d' afeytar.

Desgraciat en pelas falsas,
hi ha infe is que hi pert las calsas
y ab inglesos may fa paus;
y te buydas las butxacas
lo rello'ge á treure tacas
y 'ls diners á can Pistras.

Prou travalla
y cabells talla
pero may carrera fa,
que en tot sempre
troba trabas
qui ha de viure d' afeytar.

Mes mal vist que un feix de garbas,
l' un li diu—¡Arrapa barbas!—
l' altre—¡Barbaro!—li diu.
Y 'ls xicots tot fent joguinas
li abonyegan las bacinas
y 'l qui ho veu encare riu.

Y si atrapa
al que s' escapa
ni tan sols li pot pegar;
que en tot sempre
troba trabas
qui ha de viure d' afeytar.

Sempre fixo á la botiga
lo treball tant lo castiga
que 'l pobret viu aburrit;
y quan surt va de tal modo
que 'l cubreix un *sobretudo*
estripat y descusit.

Molt suspira
y boig delira
quan s' ascolta ab molt esglay,
lo que contan
y 'l que cantan
los qui no han afeytat may.

JOAQUIM ROIG

LO TRAVALL

Desde nin jo 'n tinch memoria
de que 'l pare, bo y contans
fets de nostra antiga historia,
sempre 'ns deya: sols la gloria
cal cercarla treballant.

Per xó noys vos encarrego
que de mi prenent mirall,
al ser grans, sense sossego
vos entreguéu com m' en'rego
jo ab delit sempre al treball.

De sos mots la recordansa
no se 'm mou may del cervell;
y animat d' eixa esperansa,
ni un instant mon bras se cansa
travallant tal com feya éll.

Que 'l treball es virtut santa;
noble enginy que ab sols voler
fá en rocam naixe una planta

y es la aureola que abrillanta
lo colrat front del obrer.

Poble que al treball s' avesa,
no pot viurer corromput;
qu' es la font de la riqueza
y es lo titul de nob'esa
mellor que s' ha conegut,

El ab fé esborrant fronteras
va nacions agermanant;
sembra 'l blat qu' ompla las eras
y construeix las naus lleugeras
que pel mar se van gronxant.

Constant sempre nit y dir,
branda 'l mall lo teller mou;
al miner baix terra envia
y ab un iris de alegria
ho somet tot á son jou.

Ell las eynas de la guerra

enrogeig en la fornall
y, pel be de nostra terra,
s' entre'é lo prim fil-ferre
extenent de pal á pal.

El la máquina atrevida
fent rodar de rall en rall,
pregona á cada embranzida
la alenada de la vida,
la excelencia del treball.

Pau, progrés, en tot lloch grava;
te per lley la del amor,
per dossier la volta blava,
y nutreix sa potent sava
lo gran segle del vapor.

FRANCESCH MARULL.

¿PER QUÉ VAN A SEGUIR MONUMENTS?

Lo beato Moixarnó
diu qu' hi va per devoció.

Lo mossega Pep Garrotxa
per si 's pesca algun rellóixe.

Lo gomós Cayo Llistóns
en busca de proporcions.

K. Bernat

Y 'l botiguer Pau Farum,
hi va sols perque es costum.

Inglesos atravessant un riu, en persecució dels boers

LA MONA

PER més que 'ls riffenyos de Madrit 'ns vulguin fer tornar micos, nosaltres, no fent cas d'ells ni de sas salvatjades, recullirém com cad'any la mona de mans de nostra estimada padrina Catalunya y tindrà tants ous (la mona) com vegades li han volgut fer veure la idem á la padrina.

Mes contents que unas Pasquas, en la casa payral al voltant de la táula parada ab estovallas netas de bugada, ens menjarém cada un lo tall de mona que 'ns toqui ab lo parell d'ous corresponents, y... ¡que redimoni serà que un'altre any no poguem celebrar la Pasqua de la Resurrecció de nostras... (Deu me 'n guard de dirho), entonant l'*Hossanna in excelsis patria* y l'al-leluya que vol dir: «no totas maduran per Sant Joan» ó «al cul del sach se troban las engrunas.»

*
**

La mona d'aquest any, mal que 'ls pesi á nostres *hermanos*, ens la menjarém més á gust que la del any passat; perque al menos hem lograt *algo* ab l'*Orfeo* per *senyera*, gracias al entusiasme creixent de tots 'ls radicals que voldrían que Catalunya fos lo que ha de ser; es dir... no m'embolico.

Serà una mona á la antiga: en forma de tortell ó siga en forma circular, á propòsit per tota aquella gentussa de la terra del *os* que vè buscant la quadratura del círcul, inspirats per aqueixa tírria que tenen á tot lo que acaba ab *isme*... per pó d'un caclisme.

Y serà una mona de pasta d'Agnusiy grossa com una roda de carro; puig ja que 'l carro de la... no cal dirho, va pe 'l pedregá, nosaltres, que ja hem llensat la pedra y qui sab ahont anirá á parar, anirém rodant per aquets mons de Deu propagant lo que sentím y esperant que 's realisi alló de... no hi há temps que no torni.

¡Ja 'n menjarém, anys á venir, de monas en forma de pastels, quan 'ls *pasteleros* d'ara s'hagin fet 'ls seus y deixin la pastera en mans d'altres caps... de pastera que fan lo gran negoci ab lo país agafant cada mona en banquets y xéflis de compromís que no hi ha modos ni vergonyal

Alashoras, 'l primer any que 'siga, 'n farém fer una de mona com una casa, ab pá de pessich arrencat á pessichs de la política madrilenya, y al bell cim hi colocarém un cunill de guix en forma de diputat anti-cat. . etc. ó ab figura de gall... d'Antequera ó de capó de qualsevol corral manxego. Al voltant del pastel hi colocarém relleus de mantequilla en forma d'*escaños* ab figuretas representant tipos de totas las comarcas espanyolas escanyats pe 'ls agents de las cédulas y de las contribucions.

¿Voleu rés més *mono* que una mona aixís, arreglada artisticament per qualsevol pastelero de la terra, (que també 'n corren per aquí terra ab la capa de responsables de diaris quixotescos de *gran circulación* y de *pequeña velocidad*, ja que corren molt y no van enlloch)?

Donchs, á pastejar s'ha dit, á pastejar mes encare que antes, *héros* (sense h) de *Castilla la Vie-*

ja y de *Castilla la Nueva* (que algún día la deixarán com nova).

La nostra mona ens inspira aquesta complerta confiansa en lo millorament de aquest estat de cosas que sembla un estat... de siti per nosaltres; y creyém, n'estém convenuts, que sense necessitat de desgabells forsats, de daltabaixos esgarrifosos, ni de *trepáteras*, alcansarém per *lley natural* 'l que nostre patria, per xica que siga segons ells, arribará á ser gran com ho era quan... ¡qué sé jo! molt antes de jo neixe.

Que serà quan ens clavarém aquella mona com la roda del carro que 'ls deya... si Deu vol y no 'ns *executan* antes.

*
**

No vull acabar aquest articlet sense contessar que desitjo á tots 'ls fillols y fillolas de la parroquia de LA TOMASA, unas monas ben monas, y als padrins y padrinas molts anys per fer semblants *monadas*.

PEPET DEL CABBIL

La fira dels bens

No penseu per veure bens
tenir d'anar á la fira,
Puig si un surt de casa y mira,
Tots los carrers ne son p'ens.

—¿Veus un ximp'e, que no es ré,
Y fa 'l sabi y l'elegant
Sols seguint lo que altres fan?
—¡No l'haig de veure!—¿Es un bé!

—¿Veus un que diu que perquè
Té la dona molt pi'era,
Porta 'l barret endarrera?
—¿Aquell del jaique?—Es un bé.

—¿Veus un, que no es bó per ré,
De tan manso y apocat,
Ab tot y qu' es il-lustrat?
—¿Aquell pobre home?—Es un bé.

—¿Veus un que de bona fé
Té á n' al seu clatell prou llana
Per dar quant se li demana?
¿Aquell del hongo?—Es un bé.

No penseu per veure bens
Tenir d'anar á la fira,
Puig, si un surt de casa y mira,
Tots los carrers ne son plens.

S. P

Cantarellas

Dius que tinch un cor petit
y tu gran, no vull guanyarhi;
guardal y en tenint menuts
dómel y 't tornaré 'l cambi.

Segons lo que tu 'm contestis
m'aniré á fer la capa;
si 'm dius que no, madrilenya,
si 'm dius que sí, catalana.

F. S.

LA PASSIÓ

La setmana de Passió
es eterna pe 'l país!...

Ab no mes qu' una vuytada
va surtirne Jesucrist,
mentres qu' aquí, 'ls que pateixen
baix lo poder silvellí,
—que som tots los infelissos
que no comptém ab panís
perque al que li sobran *mónichs*
en lo mon de tot se 'n riu—
no patim una vuytada,
dugas ni tres, cinch ni sis;
patim per tota la vida,
¡Passió perpetua sufrim!
ja siga sota don Práxedes
ó al mando dels canovins
ó sota la daga hipócrita
del Narvaez . . estantís
qu' avuy governa la Espanya,
com governaria 'ls lims...

En efecte, al bon Messias
per ficarse à Redemptor
van aplicarli la pena
com si fos un espanyoll!

Pro á n' ell li fou lleugereta;
quatre espinas, quatre assots
y ab una setmana ¡llestos! ..
¡va acabárseli l' arrós!

Aquí, en cambi, sempre dura;
d' un jorn, ne ve un' altre jorn,
d' un mes ne segueix un altre;
d' un any, ne ve un de pitjor

Aquí en l' Hort de las Olivas,
mentres que fem oració
á Sant *Reverte* ó Sant *Guerra*,
apurant lo cá zer tot
de la *toreria* estúpida
que se 'ns rifa à tot estrop,
á lo millor se 'ns presenta
un exércit de sayons,
nos fá un bès qualsevol Judas,

y al petó del Iscarióh
—per art de *birri birloqui*—
surt un núvol de *pudd*
que 'ns allisa las costellas
ò 'ns desgracia algun os...

Dels assots y vergassadas
qu' á la columna lligats
propinan al pobre pob e
fins que li fan rajar sanch,
pot parlarne 'l tinent Portas
ó en Botas son ajudant,
que en lo calabós del zero
han ressucitat cobarts
no la corona de espinas,
mes si lo casco infernal
y las cordas de guitarra
y 'l torment de baca!lá;
recordantnos l' *Ecce Homo*
lo modo com han deixat,
qu' una colla d' infelissos,
per l' estranger, escampats,
eusenyéssin en cent pobles
mutilacions y senyals,
qu' han fet exclamá- *Ecce Hispania*
als pobles civilisats

Lo carrer de l' *Amargura*
lo havém passat ara poch,
portant á sobre l' espatlla
una creu ó algo pitjor,
que 'ns magulla las costellas
y 'ns pesa com si fos plom.

A Cavite varem caure
y á Cuba per segon cop...

Lo *Cirineu* que 'ns surtia
¡en Polavieja lamós!
en lloch de darnos ajuda
'ns ha empés mes à la mort!

Ab la espellifada única
del territori espanyol,
jogan als d'aus, companyías
de monopolisadors

y entre *Cinquillas* y *Baüers*,
y *Saumels* y altres sayons;
entre vo's de trasatlántichs
y tabaquers y altres pops,
van xuclantnos fins á l' ànima
y unas voltas son furor
dona, apujant las tarifas,
vinagre y fel á tothom,
y altres cops don la llansada
un *Weyler*, creant de cop
trescents generals invictes (?)
¡com si aquí n' hi haguessin poch!

L' *Inri*, l' *Inri* qu' era lo únich
que 'ns faltava, per morir
com lo Màrtir del Calvari,
lo mon enter 'ns l' escriu;
Alemania hi posa «En venda»
«Vensuts» los Estats Units
Fransa, la paraula «Toros»
y la Inglaterra «Montjuich»
Austria diu «Jo soch qui 't mano»
Roma, «¡Jo soch tot aquí!»
Y hasta 'l *Transvaal* ab la ploma
d' un mauser, també hi escriu
«Ta passió y mort afrentosa
mereixes... ¡Miram á mi!»

L' únich en que no s' assembla
la nostra mort y passió
ab las del Màrtir del Golgotha,
es en quant als lladregots,

Al bon Cristo entre dos lladres
varen donarli la mort;
en cambi, 'ls lladres d' Espanya
no moren en la creu, no.
¡Aquí los lladres, acaban
carregats de creus y honors,
grassos, ben peixats, llustrosos
y respectats de tothom!

M. RIUSECH.

DARRERÍAS D' HIVERN

Es inútil, hivern, que 't resisteixis:
ja vas de cap per vall:
l' hora ha arribat per tu de que parteixis,
de fer l' últim badall.

Tothom va en contra teu. Sia hont se vulla,
ja no fas po' á ningù:
contempla als arbres recobrant la fulla
qu' ahi' 'ls vas pendre tu.

Als marges ja no hi cap tanta viola,
rientse del teu fret;
de *Moreria* l' oreneta vola
y ha vist ja 'l nostre indret.

Y, perquè no 'n duptessis, fins ma hermosa
me torna ja á estimar,
perqué diu qu' en el cor sent una cosa
que no pot explicar.

R. E. B.

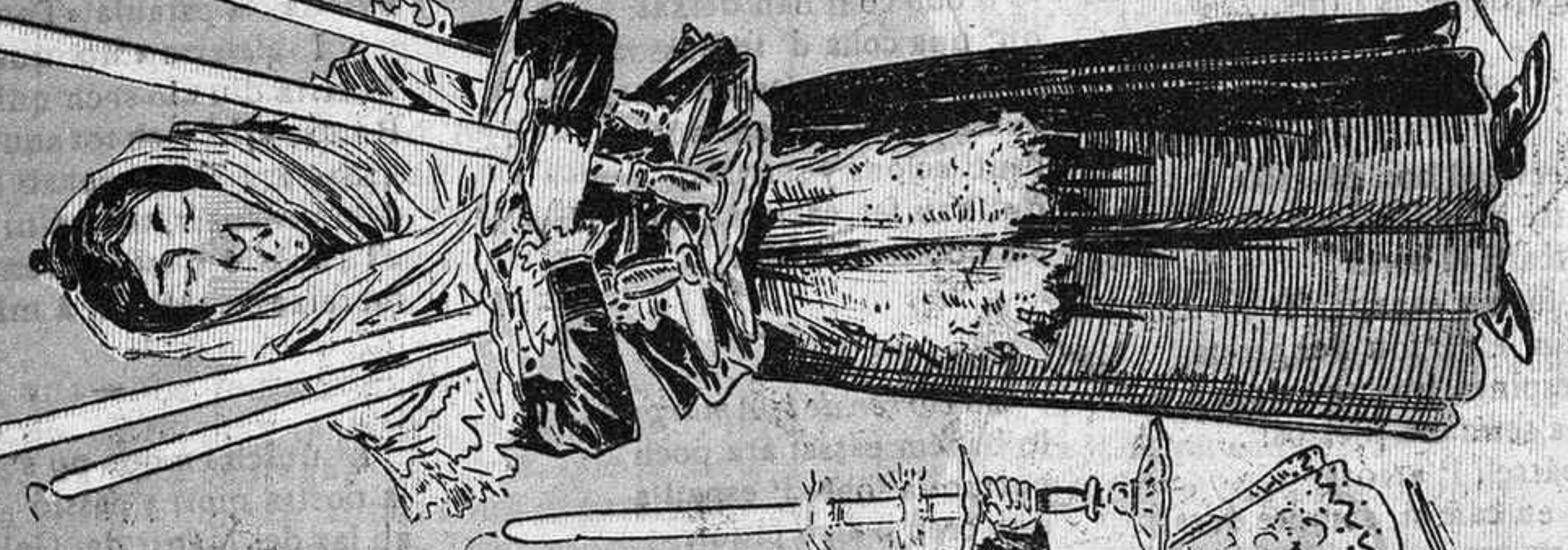

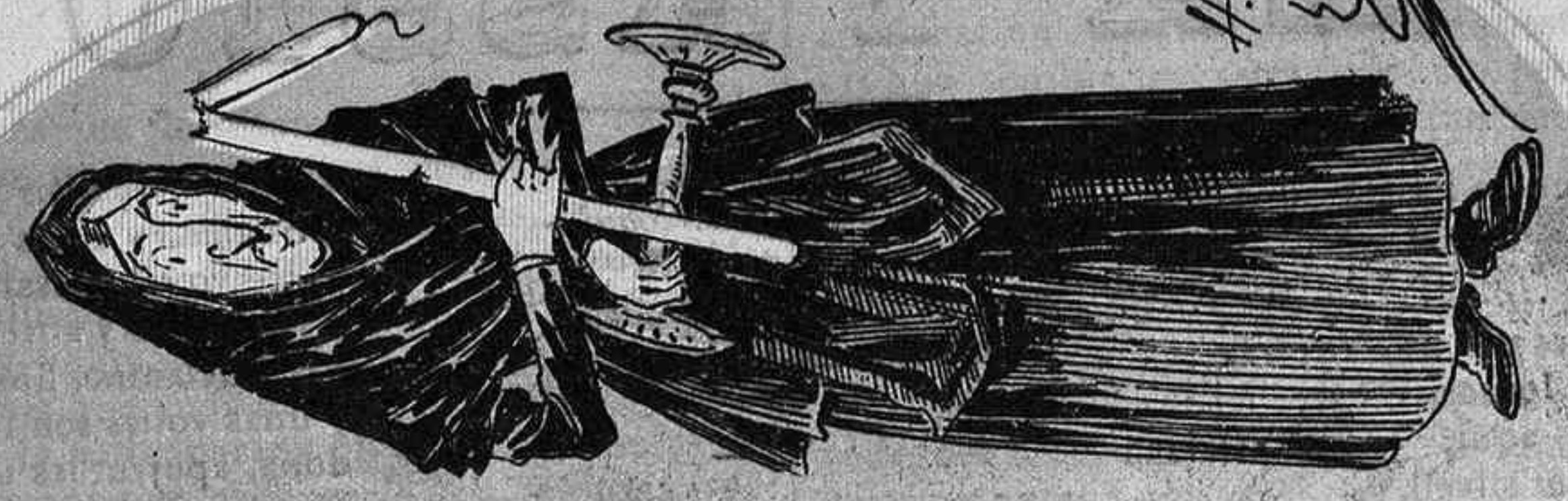
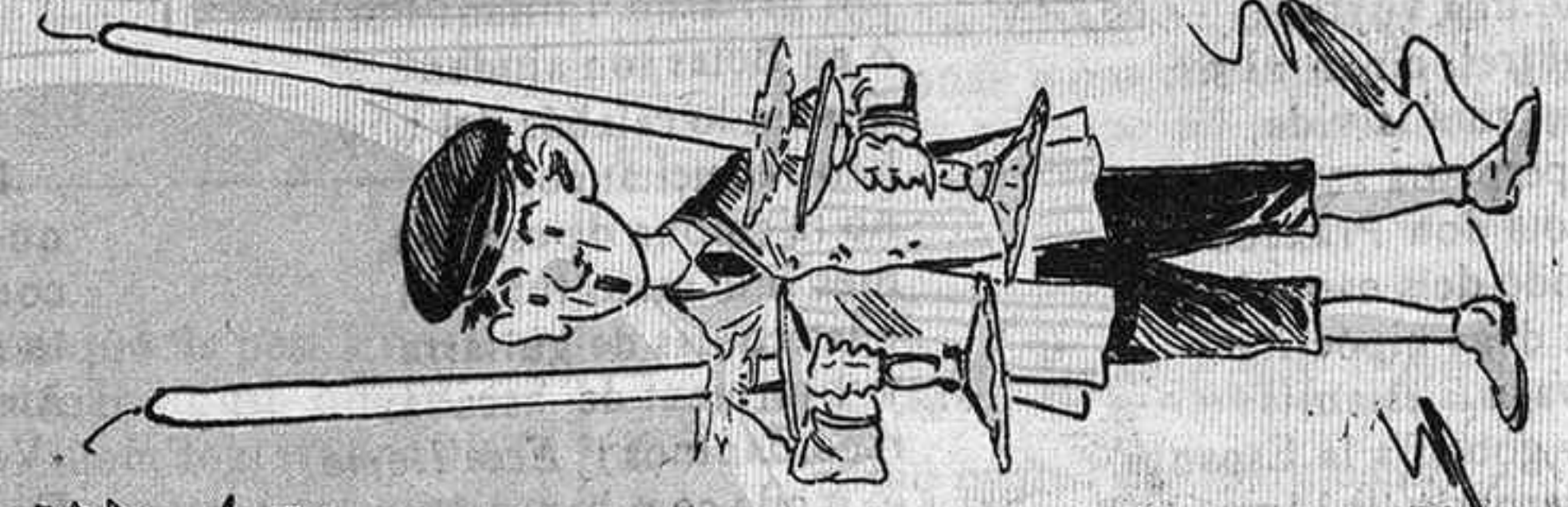
Tres ne té don Baldomero
tres candelas justament.
Servirán pe 'l muliment
las que portan candelero.

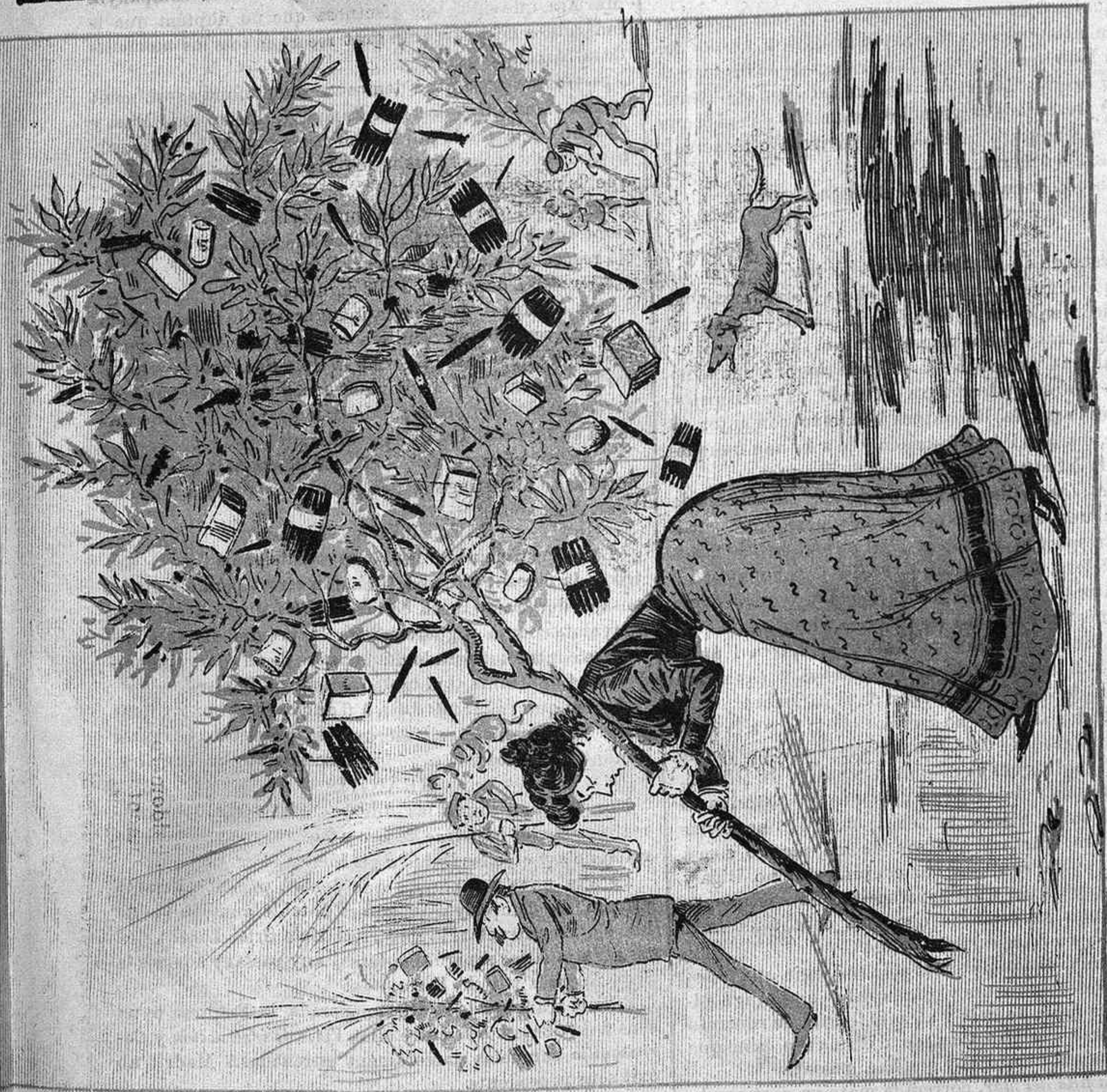
Aquestos, bé ó malament,
ja forman un moliment.

A l' avia de can Baldufa
lo present l' hi han refusat
perque mossen Cucurulla
no está per ciris trencats.

De goig el cor l' hi tremola
si á mes del escapulari
pot lluhí el senyó Macari
un ramet de farigola.

Com que 'l despatx de tabaco s' hi va ab calma
y es necessari acudir á n' el reclam,
els estanquers varen guarnir la seva pa'ma
y ab escanya-pits las estanqueras el seu ram.

TEATROS

PRINCIPAL

Dissapte pròxim obrirà de nou sas portas ab la companyia dramàtica del teatro Espanyol, de Madrid a qual frente hi figuran los primers actors Srs. Fuentes y Perrin y las primeras actrius Sras. Echevarria, Garzon y Santoncha.

En lo repertori que anuncian, hi figura lo més granat del teatro antich y modern, aixis com totes las obras novas que en lo passat hivern s' han estrenat en dit teatro, obtenint algunas de ellas favorable éxit.

Celebrarém que lo dec. de nostres teatros logri en la próxima temporada lo que no li ha sigut possible en la passada, aixó es, honra y profit.

LICEO

Sumament notable promet ser la próxima temporada de primavera ja que á un *elenco* escullidissim deu anyadirshi la execució de quatre óperas de fama universal.

Forman part del personal contractat, lo mtre. Ferrari las tiples Darcee, Petri, Sthele y Fons; tenors, Garbin, Duc, Gluck y Angioletti; baritonos, Butti y Tabuyo y baixos Rossi y Volponi.

De las quatre óperas que 's posarán en escena dugas son completament novas pera nostre públich y son *Fedora* del mtre. Giordano, qual ópera es la de repertori en los teatros de Italia y després *Ifigenia in Tauride* del immortal Gluck la que será presentada ab grandiosa propietat y pera la que lo reputat escenografo Sr. Soler y Rovirosa está actualment pintant lo decorat.

La temporada donará principi diumenge pròxim ab la esmentada ópera de Gluck.

ROMEA

Ab l' estreno de *La filla del mar*, aquí á casa, hauriam de repetir lo que diguerem quan lo de *Terra baixa*, més, com qu' es predicar en desert, perque—á la *cuenta*—nosaltres, tractantse d' obras del Shakespeare catalá, hem d' acostumar-nos, mal que 'ns pesi, á ser plats de segona taula, no tornarem á protestar d' aqueixa falta de patriotisme, (si Catalunya es la patria) donantnos á coneixe son autor *la filla del mar*, quan ja l' han festejada y ja s' hi han franquejat del tot 'ls del *altre mon* primé que 'ls d' aquet.

Lo primer acte es digne company de tots 'ls primers de 'n Guimerá: una exposició genial dels personatjes de l' obra ab sos respectius characters d' alt relleu, més de falsos que de verdaders, moventse ab justesa y enrahonant ab l' afectada naturalitat de costum, formant un quadro que sembla arrancat del natural encare que no ho siga, un quadro de tons vius y brillants que atrau y captiva l' ànim del espectador á la vora del mar, com atreya y captivava lo primer acte de *Maria Rosa*, al peu de la carretera.

Lo segon... ¡com sempre! no arriba de bon tros á la alçada del primer, (al revés dels pisos d' una casa; y aixó que hauria de sé igual siguent una obra dramàtica un edifici... literari). La falsetat dels tipos «Mariona» y «Caterina» s' destaca una mica massa entremitj dels protagonistas «Agata» y «Pere Màrtir», que son de má mestre com á creacions del poeta; resultant un conjunt que no lliga y 'ns porta arrastrats per una impetuositat de sentiments, que respiran mes sensualisme que altra cosa, á un final violentíssim... pero de seguríssim efecte.

¿Y que 'n dirém d' aquell tercer acte re-afegit, que hi sobra, plé d' inverossimilituts y extranyesas que ningú admet, ab aquella mort de peix y ab aquell final de romanso del *Cantor de las hermosas*? Pues, no 'n dirém res, sino que ni sembla que sigui de qui es y que hagi passat.

L' éxit de *La filla del mar*, correrá la mateixa sort que la

de tots 'ls éxits de las obras de nostre primer dramaturg; que s' anirá apagant aixis que 'l públich, esborrada la primera impressió, s' adoni de qu' estava enlluhernat per los raigs lluminosos del númen de don Angel, molt mes gran poeta que gran autor dramàtic.

Dels actors hem de confessar que á n' en Borrás, lo tipo li va fet á mida y 'n fa una creació... ¡Ja no hauria de ser fill de la costa! Igual que la Sra. Sala, que ha fet un estudi acabadíssim del paper, que 'l diu v' l representa notablement. Las Sras. Clemente y Morera han tret tot lo partit que 'n podian treure de las falsas *Mariona* y *Caterina*; aixis com 'n Soler no 's pot lluhir més de lo que 's lluheix en son càrrech esbossat, caracterisantse á la perfecció, ni 'n Virgili pot fer mes de lo que fa ab tot y las sevas *cinquenas*. Ah! l' actor Manso en l' escena que té al segón acte ab en Ros y la Sra. Sala ha guanyat lo galó de oficial. Las demás y 'ls demás contribuhint á la bona execució del drama que está ben ensajat, ben presentat y ben decorat.

La decoració pintada pe 'l Sr. Vilumara es de molt efecte, sobre tot en lo darrer acte.

NOVETATS

Dimars últim tingué lloch lo despido de la companyia Mariani, que sigué tan afectuosa que no duptém que 'ls individuos ne guardarán grat recort en tots los moments de sa carrera artistica.

Se vejeren precisats á demostrar son profund agrahiment la Sra. Mariani, y los Srs. Zampieri, Pietriboni, Masi y Chiantoni; ja que lo públich en massa volgué que ells particularment demostressin los graus de simpatia y afecte que 'ls profesava.

Lo treball que ha fet dita companyia ha sigut tan sumament notable é important que bé 's mereixia la demostració respectuosa que 'ls *amateurs* li feren.

A rivederci, donchs com ells digueren.

Pera dissapte s' anuncia la inauguració de la temporada de primavera ab una escullida companyia d' opereta cómica italiana qual base la forma la tiple Sra. Soarez y lo tenor Sr. Acconci, ventatjosament coneguts de nosaltres per haver format part principal de la companyia Gargano que actuá en lo teatro Catalunya (Eldorado).

La obra de inauguració será *La Mascotte* en la que segons noticias se hi distingeixen en gran manera la Sra. Soarez y lo Sr. Acconci.

CATALUYNA (Eldorado)

La observancia de las *festas* tradicionales en lo teatro en la present setmana, li haurán servit pera los últims ensajos del drama lirich *La cara de Dios*, qual estreno está senyalat, com ja diguerem, pera lo pròxim dissapte, haventse contractat pera lo desempenyo de un dels personatjes mes importants al notable baritono Sr. Capsir.

Sabém que *La cara de Dios*, á fi de que tingui un brillant éxit, será presentat ab escrupulosa propietat, haventse confiat tot lo decorat al reputat escenografo Sr. Urgellés.

GRAN-VIA

Bon éxit han lograt las dugas obras estrenadas la setmana passada. *El cuerno de oro* y *Los amarillos*, son las de referencia y en ellas lluhí sa vis cómica lo Sr. Cerbón.

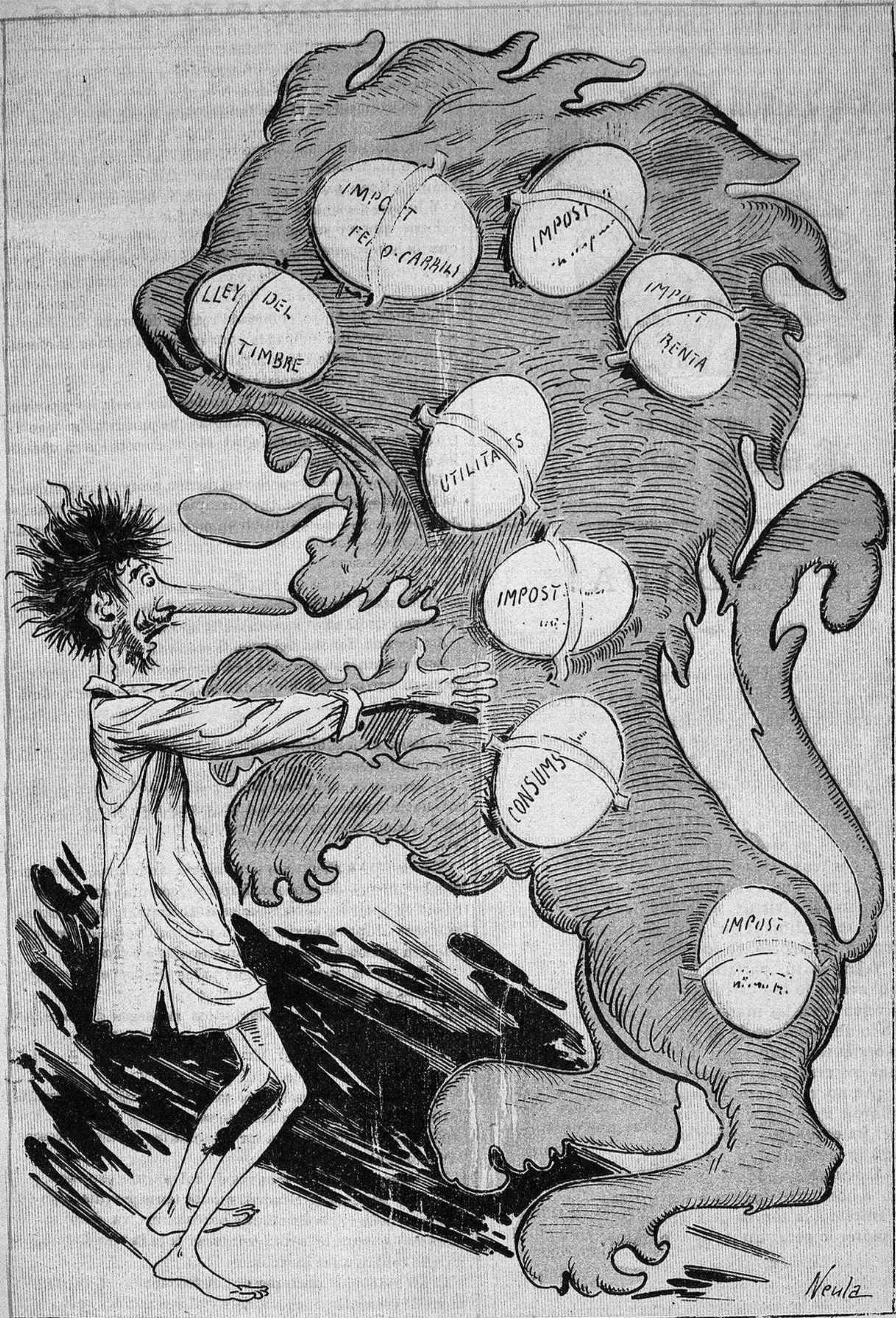
Pera la nova temporada que donará principi dissapte pròxim, la companyia ha sufert notable augment, ja que han sigut contractats la sens rival tiple Srta. Lázaro que tantas simpatias sapigué captarse l' any passat y además la Srta. Sanchez y lo Sr. Periu.

Pera lo trancurs de la dita temporada la Empresa te un sens fi de obras novas entre ellas *Viaje de instrucción* y *Carrasquilla* sarsuelas darrerament estrenadas á Madrid ab éxit sens precedents.

UN CÓMICH RETIRAT,

LA TOMASA
LA MONA

Vels'hi aquí el regalo que 'ls padrins l' hi dedican enguany al pobre contribuent.

Neula

Litografia Barcelonesa

S. Ramon. 6
BARCELONA

¡PERDUDA!

INFELIS! á ta Har avuy retornas
despreciada pe 'l mon que 't mostrá un día
la copa del plaher, hont ofegarse
van los nobles afectes que sentías.

Vares llensá en lo llot de la impuresa
la joya del amor qu' era ma vida;
y 'm vas robar de l' ánima per sempre,
los dolsos somnis d' ilusions y ditxas.

¿Què hi trobarás avuy en las caseta
hont los teus pares de dolor moriren?

¿Què hi trobarás avuy en aquell temple
d' honradés y virtut, si no que siga
lo fer remordiment qu' ha d' enroscarse,
com lo vil escorsó, en ton cor indigne?

Vejent de tú apartarse las companyas
qu' avants lo seu carinyo t' oferian,
y vejent com las mares te senyalan
ab lo dit, apartant de tú sas fillas,
plorarás sens trobar que 'l plor t' aixugui
una má carinyosa, una má amiga.

¡Ah no, pobre amor meu! jo los meus brassos
allavors t' obriré, y l' ánima mía
per fraternal afecte deleytada
serà lo teu consol, la teva amiga.

Y plorarém abdós la desventura
qu' á nostre cor rossega y martiriza,
y anirém á la tomba dels teus pares
á plorar lo pecat qu' avuy t' humilla.

S. T. D.

Campanadas

En lo meeting catalanista celebrat lo diumenge passat á Tarragona, va dir lo Sr. Guasch (don Antón) qu' á Espanya los que pagan parlan una llengua y 'ls que cobran un' altra.

Permeti 'l Sr. Guasch que li diguém qu' aquí, com á tot arreu ó poch menos los que pagan, dejunan, y 'ls que cobran s' atipan, tant si parlan d' una manera com altra.

Y lo mes sensible es qu' son mes á pagar, qu' á cobrar.

Pera que no succehis d' aquesta manera, sería precis que 'ls homes mudessin de taranná com de pell las serps.

*

Lo duch de Sexto, comissari regi d' Espanya á la Exposició de Paris, ha indicat la conveniencia de que s' envihin 60 guardias civils á la capital francesa, pera que custodihin las instalacions espanyolas.

Y com que dintre de la Exposició de Paris no 's poden usar uniformes militars extrangers, ha presentat al ministre de Foment un modelo de traje molt vistós pera usa lo los esmenta's guardias.

No sabém veure la necessitat de disfressar als individuos de la benemérita, haventhi tants regeneradors que vestits de Carnestoltas serian l' admiració dels visitants del certamen de Paris.

*

A Constantina (Sevilla) un jove va disparar un revólve á un vell de 62 anys, causantli feridas gravissimas.

Se diu que 'l móvil del crim foren los gelos.

Afortunats son los vells de Constantina, qu' als seus 62 anys en' are tenen la ditxa d' inspirar gelos á la gent jove.

*

A Jaen, á un subjecte acusat d' homicidi, lo jurat va declarar-lo ignócent.

L' acusat va enterarse del veredicté ab la corresponsent satisfacció; pero en cambi á un germá seu que presenciava 'l judici, van robarli 'l relotje, un magnífich relotje d' o.

Y com qu' á Jaen, com á població andalussa, tots son uns bromistas de primera forsa, se compta que quan lo robat va anar á queixarse á las autoritats, li contestaren, que sens dupte s' havia sufert una equivocació, creyent què son germá havia sigut condemnat á costas.

—Pero ¿com tenia de pagar jo las costas per mon germá?—va advertir lo robat.

—Ay fille!—van contestarli—los mossegas de Jaen, no saben distingir.

*

Las hercinas de la setmana passada han sigut las verduleras de Madrit, que sortiren de sas casillas á causa d' haver arramblat un acaparador ab todas las verduras frescas arribadas al mercat.

Va haverhi pluja de tronxos de col y altres excessos.

Peró l' arcalde de Madrit, que té tants pesquis com en Peláez, devant dels estudiants barcelonins, va dominar lo conflicte, comprant á las verduleras tota la vianda mústiga que tenian á las paradas.

L' arcalde de Madrit, per aquet fet, se mereix un monument d' escarolas, ensiams, cols y altres articles vert.

¡Aprengui en Silvela de dominar conflictes!

*

Lo príncep de Gales, fou víctima l' anterior setmana, d' una agressió per part d' un jove, segons se diu d' origen espanyol, y quin nom es lo de Sifrido.

¿Sifrido? ¡Vaya un nom de novela!

Aquí 'ls regicides *usan* noms mes vulgars

Dihentse l' agressor Sifrido, casi es un gust qu' á un home li peguin quatre tiros.

A pesar d' aquet nom brillant, sembla que l' agressor del príncep de Gales, no desmenteix la sang de la seva rassa, puig un cop detingut, sols va lamentarse de no haver enviat al príncep al altre barri, ja que podia haver desautorisat la política de Chamberlain contraria als boers.

Sifrido no mes compta 16 anys.

Si arriba á viure á Espanya, als 8 anys ja s' hauria vist obligat á descarregar cent vegadas lo seu revólver.

✱

Los boers, desviant lo curs de las ayguas, lograren privar d' aquet indispensable líquit á Bloemfontein.

¡Y mister Roberts, que vagi dihent que prompte farà un tiberi á Pretoria! ..

✱

Ploreu, ploreu ninetas, perque encare que 'l burro no estigui malalt, en Guerrita no tornarà á torear com havian indicat alguns periódichs que no veuhen en bonas fonts.

En Guerrita, va tallársela (la coleta) y no tornarà á deixarsela creixe encare que mitja Espanya li demani de genolls y ab llágrimas als ulls.

¡Estém de dol!

¡Plorém! ¡Qu' aquesta noticia es tan terrible com la pérdida de las colonias y la puja del tabaco!

✱

Llegim qu' al teatro Eslava de Madrit, s' ha estrenat una obra titulada, *Viaje de instrucción*, lletra de Benavente y música del nostre amic lo mestre Vives.

La obra ha tingut un éxit colossal.

Nos en alegrém de veras, perque semblava que 'l mestre Vives, ja havia perdut la carta de navegar.

Ja qu' ha tornat pe l seu bon nom, procuri escr ure poch y bé puig com ja li indicavam en un de nostres anteriors números, l' afany de cobrar crescuts trimestres que guia á la majoria dels autors madrilenys y á sos imitadors, conduheix sols á las mes espantosas decepcions.

✱

Lo ministre de Marina, ab perdó siga dit d' en Romero Romesco, es un gran bromista.

Després d' haver passat tota la anterior legislatura sense haver dit: «aquesta boca es meva», un cop tancadas las Corts, ha fet saber que 's construirán bons acorassats, perque á Espanya no tenim cap acorassat de primera.

Ni n' hem tingut cap tampoch.

O sino á las probas.

Dels que van destrossarnos los yankis, podria dirse, parodiand al Brusi: «Afortunadamente los acorazados eran de tercera clase.»

✱

Se diu que próximament será nombrat lo Sr. Coll y Pujol, pera ocupar l' Arcaldia de Barcelona.

Si la noticia 's confirma esperém que 'l Sr. Coll, implantará desseguida en las oficinas municipals la reforma de no gastar gas, com se proposava l' ex-arcaldie Sr. Robert, ab lo que lo Municipi s' estalviaria una borratxera de pesetas.

Si aixís ho verifica, ab rahó podrá dirse que 'l Sr. Coll y Pujol, deixant las oficinas á las foscas, porta la llum á l' Administració municipal

✱

La impressió del *Diario de Sesiones*, del Congrés, durant la legislatura qu' acaba de terminar, ha costat quaranta mil duros.

¡Llástima qu' aquesta suma no hagi sigut dedicada á pagar als repatriats!

EPIGRAMAS

Deya un estanqué molt sorri:
—¡Monedas falsas á mí!
S' ha tallat lo que ho intenti;
jo 'n tinch prou sen int lo trinch.

M. B. T.

Sentint á un predicador
digué un jove entusiasmado:
—¡Renoy que bé! s' ha esplicat
com un llibre...—Sí, senyor;—
respón un del seu costat:—
com un llibre; pró l' autor
no es aquet qu' ha predicat.

A DE G.

Telegramas

Del nostre servey... obligatori

POLICIA, á l' hora dels jochs de mans.—Segons comptan las crónicas, lo batlle no vol deixarnos anar mes á la Comandancia municipal, perque sempre que hi ha algún parte compromés pera la Secció d' Higiene del Govern Civil desapareix com per art de bruixas. ¡Y nosaltres no 'n toquem cap! ¡Nosaltres creyém que se 'ls emportan las ratas!

Varios agents.

MARINA, á l' hora de las perogrulladas.—Després de rumiar moltas horas, m' hi convensut de que á Espanya no tenim acorassats de primera.

Gomas Inas.

MADRID, á l' hora dels tronxos.—Jo prefereixo haverme las ab cent homes qu' ab una sola verdulera. Una que m' ha agafat pe l seu compte, m' ha deixat lo nas com un *pebrot*, las orelles com un *bitxo*, lo cap com una *escarola* y 'l daionsas com un *tomátech*. Res; que m' ha deixat lo cos convertit en parada de verduras.

Un guindilla.

SEXTO, á l' hora dels putxinellis.—Feume 'l favor d' enviarme 60 civils .. ab casaca, pera custodiar las instalacions espanyolas. Com que l' uniforme no es permés, los vestiré de pallassos.

Comissari.

LITOGRAFÍA BARCELONESA

— de Ramón Estany —

6, SANT RAMON. 6 — BARCELONA

Com té un padri molt persona,
encare qu' es un xicot,
pe 'l cas massa grandassot,
pensa aná á buscar la mona.

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

ANÁGRAMA

Si; demá vaig á Total
total ab donya Assumpció,
puig eréguin que molt m'agrada
estrénya son cos bufó.

PERE SALÓM.

LLETRA NUMERICA

- 4 —Vocal.
- 1 9 —Nota musical.
- 1 9 6 —Poble catalá.
- 7 8 8 9 — » »
- 6 7 2 8 —Carrer de Barña
- 6 4 8 8 — » »
- 9 3 8 9 — » »
- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 —Poble catalá.
- 8 2 8 9 —Flor.
- 9 3 5 6 —Poble catalá.
- 3 6 9 8 8 9 —Carrer de Barña

UN CALAVERA RETIRAT.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8 —Animal.
- 1 2 7 7 8 7 4 —Poble catalá.
- 6 2 7 8 3 2 — » »
- 4 7 6 8 5 — » »
- 6 7 8 5 —Número.

- 6 8 7 —Riu.
- 2 5 —Animal.
- 1 —Consonant.
- 4 5 —En las cartas.
- 5 8 6 —Número.
- 1 8 7 4 —Nom d' home.
- 3 2 7 8 6 —Poble catalá.
- 1 8 1 8 6 4 —Nom de dona (diminutiu)
- 1 4 7 6 8 7 4 —Estat de dona.
- 8 5 6 7 8 3 4 5 —En lo firmament.
- 6 4 7 7 4 5 4 —Poble catalá.
- 5 4 5 6 7 8 —Ofici.
- 7 2 5 4 5 —Isla.
- 7 2 5 4 —Fló.
- 7 4 1 —Peix.
- 7 8 —Nota musical.
- 3 —Consonant.
- 2 7 —Mineral.
- 3 8 2 —Anima!
- 7 8 5 4 —Ab moltas casas ho
- 6 8 7 7 4 —Planeta. (fan.
- 6 8 7 7 4 6 —Ab moltas casas n' hi
- 6 2 7 7 8 3 4 —Poble catalá. (han.
- 6 8 7 8 5 8 6 4 —Nom de dona (diminutiu)

JAUME ALSINA.

SOLUCIONS

Á LO INSERTAT EN LO NÚMERO 605

Xarada-llampech.—1.ª Tos-sa; 2.ª Cas-te llet; 3.ª Ca-la-fe-ll; 4.ª Vi-la-ma-lla; 5.ª Ma-so; 6.ª Riu-do-ms; 7.ª Bo-t; 8.ª Vi-la-vert.
Anàgrama.—Contra. Conrat. Cantor.
Tarjeta.—Lo cantiret de vidre.
Logogrifo numérich.—Solderiú

LA TOMASA

PERIÓDICH FE TIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre. . .	1'50	pesetas.
Cuba y Puerto Rico, »	2'50	»
Extranjer, »	2'50	»
Número corrent	0'10	»

Tota reclamació podrá dirigirse á la
REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ de dit pe-
riódich,

— 6, SANT RAMÓN, 6 —